מהדורה למורה – מפתח תשובות

מטרות הדף:

- להכיר את הסביבה הקרובה, היישוב ואת מדינת ישראל – אזוריה, ערים וסמליה
- לתרגל מיומנויות מפה, כיווני רוח וכללי בטיחות בדרך
- להבין מושגי אזרחות כמו זכות, חובה, הכלה ונגישות
- לתכנן פרויקט אזרחי קטן שמזהה בעיה ומציע פתרון

גרסת חנ״מ – פחות פריטים, עד 3 אפשרויות בחירה, בנק מילים, גופן מוגדל ושורות כתיבה רחבות. מומלץ להקריא את ההוראות בקול ולעבוד חלק אחר חלק, בלי הגבלת זמן.

חלק א׳ – פרק 1 • הסביבה שלי והיישוב שלי – הכרות ראשונה

1. א – צל וחמצן
2. ב – תושבים
3. ג – עיר

חלק ב׳ – פרק 1 • הסביבה שלי והיישוב שלי – השלמת מושגים

1. יישוב
2. עירייה

חלק ג׳ – פרק 1 • הסביבה שלי והיישוב שלי – חושבים ומיישמים

1. למשל: מרפאה עוזרת לחולים, ספרייה עוזרת למי שרוצה ספרים או משחקים

חלק ד׳ – פרק 2 • קוראים מפה, בטוחים בדרך ונגישות – זוכרים מושגי יסוד

1. ב – מלמעלה, כמו ציפור
2. ב – מקרא

חלק ה׳ – פרק 2 • קוראים מפה, בטוחים בדרך ונגישות – מיישמים את הכללים

1. להקשיב
2. מערב

חלק ו׳ – פרק 2 • קוראים מפה, בטוחים בדרך ונגישות – מתאימים סמלים ומושגים

1. 1 – ג (מרפאה או בית חולים)
2. 2 – א (פארק)
3. 3 – ד (כביש)
4. 4 – ב (מסילת רכבת)

חלק ז׳ – פרק 2 • קוראים מפה, בטוחים בדרך ונגישות – הבנה נוספת

חלק ח׳ – פרק 3 • מדינת ישראל: אזורים, ערים וירושלים – זוכרים עובדות

1. ב – החרמון
2. ב – 120

חלק ט׳ – פרק 3 • מדינת ישראל: אזורים, ערים וירושלים – נכון או לא נכון ומשלימים

1. נכון – הכנרת נמצאת בצפון הארץ והיא אגם מים מתוקים, ולידה העיר טבריה.

חלק י׳ – פרק 3 • מדינת ישראל: אזורים, ערים וירושלים – מתאימים ומשלימים

1. מלח
2. בית

חלק י"א – פרק 3 • מדינת ישראל: אזורים, ערים וירושלים – מתאימים ערים לאזורים

- 1 – ג (עיר על חוף הים ליד הר הכרמל)
- 2 – א (עיר שנמצאת ליד הכנרת)
- 3 – ד (עיר גדולה במישור החוף והשפלה)
- 4 – ב (עיר בדרום ליד מפרץ אילת)

חלק י"ב – פרק 4 • סמלי המדינה ועלייה וקליטה – זוכרים את המושגים

1. א – לבן וכחול
2. ב – עומדים

חלק י"ג – פרק 4 • סמלי המדינה ועלייה וקליטה – נכון או לא נכון ומשלימים

1. נכון – הדגל לבן עם שני פסים כחולים ומגן דוד במרכז
2. לא נכון – חבר מלווה הוא ילד שעוזר לחבר חדש להכיר את הכיתה

חלק י"ד – פרק 4 • סמלי המדינה ועלייה וקליטה – השלמת מילים

1. התקווה
2. אולפן

חלק ט"ו – פרק 4 • סמלי המדינה ועלייה וקליטה – מתאימים בין המושג להסבר

- 1 – ב (לבן עם שני פסים כחולים ומגן דוד)
- 2 – ג (השיר הרשמי של המדינה)
- 3 – ד (מנורה עם ענפי זית ושם המדינה)
- 4 – א (מקום ללימוד עברית לעולים חדשים)

חלק ט"ז – פרק 5 • זכויות, חובות ובחירות בכיתה – מכירים את המושגים

1. א – משהו שמגיע לכל אדם, כמו ללמוד ולשחק
2. ב – משהו שעליי לעשות, כמו לכבד ולשמור על כללים

חלק י"ז – פרק 5 • זכויות, חובות ובחירות בכיתה – מושגים נוספים

1. לא נכון – האמנה הכיתתית היא הסכם של כללים שכל הכיתה כותבת יחד
2. נכון – זה בדיוק תפקידה של ועדת הקלפי

חלק י"ח – פרק 5 • זכויות, חובות ובחירות בכיתה – השלמה

1. אמנה

חלק י"ט – פרק 5 • זכויות, חובות ובחירות בכיתה – מתאימים דוגמאות

- 1 – ג (זכות)
- 2 – א (חובה)
- 3 – ד (זכות)
- 4 – ב (חובה)

חלק כ' – פרק 6 • מזהים בעיה ובוחרים פתרון – נכון או לא נכון

1. לא נכון – קודם מזהים בעיות, ורק אחר כך בוחרים פתרון
2. נכון – אלה שלוש השאלות שעוזרות לבחור בעיה מתאימה
3. נכון – כך מבררים את הבעיה לעומק לפני שמציעים פתרון

כרטיס יציאה – מה לחפש

- תלמיד מזכיר פעולה מעשית כמו מיחזור, פנייה לרשות המקומית או עזרה לחבר
- תלמיד מזכיר שימוש במקרא, כיווני רוח, ועצירה-הסתכלות-הקשבה לפני חצייה
- תלמיד מזכיר לפחות שני שלבים: זיהוי בעיה, הצעת רעיונות ובדיקת יתרונות וחסרונות

טיפים להפעלה:

- אפשר לעבוד פרק אחד בכל שיעור או שניים, ולסיים כל פרק בשיחה קצרה על מה שנלמד
- לתלמידים מתקשים אפשר לפשט שאלות פתוחות לשאלות של נכון/לא נכון או השלמת מילה
- מומלץ לשלב את המילון בתחילת כל פרק כדי לחזק מושגים לפני התרגול
- בפרק האחרון כדאי לתת זמן לעבודה בזוגות או בקבוצות קטנות לתכנון הפרויקט

חוברת תרגול – המולדת שלי: מסע מורשת ואזרחות

המולדת שלי – מסע מורשת ואזרחות לג׳–ד׳

· חנ״מ

תוכן החוברת

1. פרק 1 – הסביבה שלי והיישוב שלי
2. פרק 2 – קוראים מפה, בטוחים בדרך ונגישות
3. פרק 3 – מדינת ישראל: אזורים, ערים וירושלים
4. פרק 4 – סמלי המדינה ועלייה וקליטה
5. פרק 5 – זכויות, חובות ובחירות בכיתה
6. פרק 6 – מזהים בעיה ובוחרים פתרון

שם: _____ כיתה: _____

יצרה: רוית ראש בן ישי

חוברת תרגול – המולדת שלי: מסע מורשת ואזרחות

חוברת התלמיד/ה חנ"מ

שם: _____ **כיתה:** _____ **תאריך:** _____

בחוברת זו תמצאו תרגילים על כל יחידות המסע – מהסביבה הקרובה ועד פרויקט אזרחי. עבדו פרק אחר פרק, קראו כל קטע בעיון ונסו לענות לפני שבודקים. אפשר לחזור לטקסטים המקוריים אם משהו לא ברור.

בנק מילים: יישוב · בית · התקווה · אולפן · עירייה · להקשיב · אמנה · מלח · מערב

1 חלק א׳ – פרק 1 • הסביבה שלי והיישוב שלי – הכרות ראשונה

הקיפו את התשובה הנכונה.

1. מה העצים נותנים לנו?

א) צל וחמצן ב) רעש חזק ג) זיהום אוויר

2. איך קוראים לאנשים שגרים ביישוב?

א) תיירים ב) תושבים ג) אורחים

3. איזה סוג יישוב הוא הגדול ביותר, עם הרבה תושבים ותחבורה ציבורית?

א) כפר ב) מושב ג) עיר

2 חלק ב׳ – פרק 1 • הסביבה שלי והיישוב שלי – השלמת מושגים

השלימו את המילה החסרה.

1. _____ הוא מקום שבו גרים אנשים יחד, יש בו בתים, רחובות ומקומות ללמוד ולבלות בהם.

2. בעיר הרשות המקומית נקראת _____ .

3 חלק ג׳ – פרק 1 • הסביבה שלי והיישוב שלי – חושבים ומיישמים

ענו בקצרה.

1. כתבו שתי דוגמאות לשירותים שיש ביישוב, ולמי כל שירות עוזר.

_____

_____

_____

_____

4 חלק ד' – פרק 2 • קוראים מפה, בטוחים בדרך ונגישות – זוכרים מושגי יסוד

הקיפו את התשובה הנכונה.

1. מפה היא ציור של מקום כפי שרואים אותו...

א) מהצד ב) מלמעלה, כמו ציפור ג) מבפנים

2. איך נקראת התיבה בפינת המפה שבה כתוב מה כל סמל מייצג?

א) כיוון ב) מקרא ג) אגדה

5 חלק ה' – פרק 2 • קוראים מפה, בטוחים בדרך ונגישות – מיישמים את הכללים

השלימו את המילה החסרה.

1. לפני שחוצים כביש יש לעצור, להסתכל לשני הצדדים ו_____

2. כיווני הרוח הם צפון, דרום, מזרח ו_____

6 חלק ו' – פרק 2 • קוראים מפה, בטוחים בדרך ונגישות – מתאימים סמלים ומושגים

התאימו: כתבו ליד כל מספר את האות המתאימה מהעמודה השמאלית.

1. צלב אדום	___	**א.** פארק
2. עץ ירוק	___	**ב.** מסילת רכבת
3. קו שחור עבה	___	**ג.** מרפאה או בית חולים

4. קו עם פסים	___	**ד.** כביש

7 חלק ז׳ – פרק 2 • קוראים מפה, בטוחים בדרך ונגישות – הבנה נוספת

הקיפו את התשובה הנכונה.

8 חלק ח׳ – פרק 3 • מדינת ישראל: אזורים, ערים וירושלים – זוכרים עובדות

הקיפו את התשובה הנכונה.

1. מה ההר הגבוה ביותר בישראל, שלעיתים יורד עליו שלג בחורף?

א) הכרמל ב) החרמון ג) הר הבית

2. כמה חברי וחברות כנסת יושבים בכנסת?

א) 100 ב) 120 ג) 150

9 חלק ט׳ – פרק 3 • מדינת ישראל: אזורים, ערים וירושלים – נכון או לא נכון ומשלימים

סמנו ✔ נכון או ✘ לא נכון.

#	משפט	✔ נכון	✘ לא נכון
1	הכנרת היא אגם של מים מתוקים.	☐	☐

10 חלק י׳ – פרק 3 • מדינת ישראל: אזורים, ערים וירושלים – מתאימים ומשלימים

השלימו את המילה החסרה.

1. ים ה_____ הוא המקום הנמוך ביותר ביבשה בעולם.

2. הכותל המערבי הוא חלק מהחומה שהקיפה את הר ה_____ .

11 חלק י"א – פרק 3 • מדינת ישראל: אזורים, ערים וירושלים – מתאימים ערים לאזורים

התאימו: כתבו ליד כל מספר את האות המתאימה מהעמודה השמאלית.

1. חיפה	___	**א.** עיר שנמצאת ליד הכנרת
2. טבריה	___	**ב.** עיר בדרום ליד מפרץ אילת
3. תל אביב-יפו	___	**ג.** עיר על חוף הים ליד הר הכרמל
4. אילת	___	**ד.** עיר גדולה במישור החוף והשפלה

12 חלק י"ב – פרק 4 • סמלי המדינה ועלייה וקליטה – זוכרים את המושגים

הקיפו את התשובה הנכונה.

1. מה הם הצבעים בדגל מדינת ישראל?

(א) לבן וכחול (ב) אדום ולבן (ג) ירוק וכחול

2. מה עושים כשמשמיעים את ההמנון?

(א) יושבים בשקט (ב) עומדים (ג) מוחאים כפיים

13 חלק י"ג – פרק 4 • סמלי המדינה ועלייה וקליטה – נכון או לא נכון ומשלימים

סמנו ✔ נכון או ✘ לא נכון.

#	משפט	✔ נכון	✘ לא נכון
1	בדגל ישראל יש מגן דוד באמצע.	☐	☐
2	חבר מלווה הוא מבוגר שמלמד בבית הספר.	☐	☐

14 חלק י"ד – פרק 4 • סמלי המדינה ועלייה וקליטה – השלמת מילים

השלימו את המילה החסרה.

1. שם ההמנון של מדינת ישראל הוא _____

2. מקום שבו עולים לומדים לדבר עברית נקרא _____

15 חלק ט"ו – פרק 4 • סמלי המדינה ועלייה וקליטה – מתאימים בין המושג להסבר

התאימו: כתבו ליד כל מספר את האות המתאימה מהעמודה השמאלית.

1. דגל המדינה	___	**א.** מקום ללימוד עברית לעולים חדשים
2. ההמנון	___	**ב.** לבן עם שני פסים כחולים ומגן דוד
3. סמל המדינה	___	**ג.** השיר הרשמי של המדינה
4. אולפן	___	**ד.** מנורה עם ענפי זית ושם המדינה

16 חלק ט"ז – פרק 5 • זכויות, חובות ובחירות בכיתה – מכירים את המושגים

הקיפו את התשובה הנכונה.

1. מהי זכות?

(א) משהו שמגיע לכל אדם, כמו ללמוד ולשחק (ב) משהו שאסור בשום אופן לעשות

(ג) עונש שמקבלים על התנהגות לא טובה

2. מהי חובה?

(א) דבר שאסור בשום מקרה להגיד

(ב) משהו שעליי לעשות, כמו לכבד ולשמור על כללים

(ג) מתנה שמקבלים ביום הולדת

17 חלק י"ז – פרק 5 • זכויות, חובות ובחירות בכיתה – מושגים נוספים

סמנו ✔ נכון או ✘ לא נכון.

#	משפט	✔ נכון	✘ לא נכון
1	אמנה כיתתית היא רשימת כללים שרק המורה כותב לבד	☐	☐
2	ועדת קלפי דואגת שההצבעה והספירה בבחירות יהיו הוגנות	☐	☐

18 חלק י״ח – פרק 5 • זכויות, חובות ובחירות בכיתה – השלמה

השלימו את המילה החסרה.

1. ה_____ הכיתתית היא הסכם של כללים שכל הכיתה כותבת יחד

19 חלק י״ט – פרק 5 • זכויות, חובות ובחירות בכיתה – מתאימים דוגמאות

התאימו: כתבו ליד כל מספר את האות המתאימה מהעמודה השמאלית.

1. ללמוד בבית הספר	___	**א.** חובה
2. לשמור על כללי הכיתה	___	**ב.** חובה
3. לשחק בהפסקה	___	**ג.** זכות
4. לכבד חברים לכיתה	___	**ד.** זכות

20 חלק כ׳ – פרק 6 • מזהים בעיה ובוחרים פתרון – נכון או לא נכון

סמנו ✔ נכון או ✘ לא נכון.

#	משפט	✔ נכון	✘ לא נכון
1	פרויקט אזרחי מתחיל בבחירת פתרון, ולא בזיהוי בעיה	☐	☐
2	בוחרים בעיה לפי שלוש שאלות: האם היא חשובה להרבה אנשים, האם אפשר לפעול והאם זה בטוח	☐	☐

#	משפט	✔ נכון	✘ לא נכון
3	בשלב החקירה שואלים אנשים מה הם חושבים ומנסים להבין למה הבעיה קיימת	☐	☐

כרטיס יציאה

תני דוגמה אחת לדבר שאתה יכול לעשות כדי לשמור על הסביבה או על היישוב שלך

הסבירי איך תדעי לקרוא מפה חדשה ולהתנהג בבטיחות בדרך

איך הרגשתי בשיעור? ☹ 😐 🙂 😀